

Prispevajte po svojih močeh k skladu za ojačenje ogrsko-slovenskega tiska. Vsak vinar, ki se bo daroval za Slovence na Ogrskem, je delo krščanskega usmiljenja. Tudi najmanjši dar bo sprejet z veliko hvaležnostjo. Mnogo pa pomagamo tudi s tem, če si pridno naročujemo „Novine.“ Naročnina in darovi se pošiljajo na naslov: „Klekl Jožef, vpok. pleb. v Cerensovcih, Cserföld Zalamegye, Ogrsko.“ Na leto znaša naročnina samo 3 K. Prav toplo priporočamo ta list, da ga z naročnino prodrejo vsi domoljubi! Blago delo bo storil vsak, kdor bo temu kulturnemu in nesebičnemu namenu kaj daroval. Na pomoč naj bi priskočile tukaj posebno vrle naše Marijine družbe in tudi posamezniki. Darovi naj se pošiljajo na zgoraj omenjeni naslov.

C. g. Klekl končuje svojo prošnjo: „To je naša prošnja. V Jezusovo Srce jo položimo po rokah Dev. Marije i sv. Jožefa z tem popolnim vüpanjom, ka jo dragi Slovenci ne odbijete.“

Zopet slovenski duhovnik zadet od laške granate.

Na bincovski ponedeljek so zahtevali laški izstrelki novih žrtv, med katerimi je bil zopet slovenski duhovnik. Pred cerkvijo v St. Petru pri Gorici je stal č. g. Anton Bratina, vikar v pokoju in je ravno pripovedoval Sempetercem, kako bo treba še ta mesec pokositi seno. Tedaj prileti laški izstrelak, in zadene č. g. vikarja Bratina. Vikarja so prenesli takoj v dom „Kmetijskega društva“, kjer mu je č. g. dekan dr. Fr. Knaps podelil sv. poslednje olje. Rešitev ni bila mogoča. Rana je bila prehuda. Kmalu nato je izdihnil. Poleg njega je bilo ubitih še drugih pet oseb, 15 pa ranjenih.

Pokojni je bil sin priprostih kmečkih starišev iz St. Tomaža pri Ajdovščini; rojen dne 20. junija 1852. Kot vikar je nad 20 let služboval na svetovno-znanem Doberdolu. Bil je v vednem stiku s tamkajšnjimi begunci, koje je tudi velikodušno podpiral. — Bil je natančen gospod v vseh rečeh, zelo spreten in fin gospodar, a do vsakega pravičen! Na zunanji ni kazal čustvenosti, bil je moškega značaja, a gojil je iskreno ljubav do Boga, do presvetih Sre Jezusa in Marije, koji ganljivo pozivlje v svoji oporoki, a ljubil je tudi svoj slovenski rod in svoje ljudstvo, kojega se je spomnil z znatnimi volili. Rajni se je udeleževal preporoda krščansko-socialne misli na Goriskem in je naše organizacije pridno podpiral.

Ponižni gospod pokojnik je v svoji oporoki naročil: „Duhovnega pogrebneega nagovora“ si ne želim, ampak tem bolj pobožne molitve, ker ga nsem vreden in sem v življenju mnogo zamudil radi bolehnosti, torej prosim prizanesljivosti in ne nevredne hvale!“ Zgodi se tako!

Prebagemu pokojniku ostani med nami blag, prijateljski molitveni spomin! Vsemogočni usmiljeni Bog mu bodi plačnik!

Italijanske granate so torej letos ubile že tri slovenske duhovnike, ki v najhujšem sovražnem ognju niso zapustili svojih ovčic: č. g. Fabijana pri Sv. Luciji, č. g. frančiškana o. Ambroža, branitelja svetišča na Sv. Gori, in sedaj č. g. Bratina. — Nesmrtna jim slava!

Kako smo se imeli spodnještajerski fantje v ofenzivi proti izdajalskemu Lahu?

Dne 21. maja jutraj smo ga prvokrat napadli. Srečno smo dospeli na prvi grič, kjer nas je pa začel grozno pozdravljati. Nastal je tak ogenj iz sovražnih navažnih in strojnih pušk, da smo dobili povedlje: „Ne naprej!“ Pa mi Slovenci nismo poslušali tega povelja, ampak smo kljub neznosnemu ognju drveli naprej, pred sovražnikovo žično ograjo. Tam pa smo ležali v neki dolinici jutraj od 8. ure do 4. ure popoldan. Kar naenkrat so zopet zagrmeli naši topovi, spali so hud ogenj. Kamenje in zemlja se je kadila po zraku kakor v jeseni megla. Tudi mi smo planili naprej v tem črnem dimu proti sovražniku in smo vpili „Hura!“ Sovražne strojuce so gromele, a mi smo pa z vso naglico raztrgali žično ograjo, prihruli v sovražno postojanko ter mu zagrabili strojuce, puške in tudi veliko infanterije. To dela slovenskih fantov pogumnost in korajža! Hura, hura! To je naša zmaga!

Drugi dan se je celi dan razlegal glasni „hura!“ po sovražnikovi zemlji. Tuintam so se nam še močno ustavili, pa naše puške in bajoneti so jih še vsakokrat tako prestrašili, da se nam je udal ali se pa podal v beg, da so ga komaj noge dohajale. Tako smo prvi stopili na italijansko zemljo. Za spomin imamo par tisoč ujetnikov, nekaj topov in strojnih pušk ter veliko drugega vojnega gradiva. Dragi slovenski očetje in matere! Bodite ponosni, da imate sinove, o katerih se prepeva:

Nezmagovna mi četa smo,
brez straha in trepeta smo,

Perocid.

Kreplje na Krasu, dne 8. junija 1916.

Minulo leto sem podpisani v tem listu opisal „Perocid“, katerega se rabi tukaj že več let za škropljenje trt proti peronospori. Dopis je dal povod, da mi je neka oseba iz Slovenskega Štajerja pisala, kako da jaz perocid hvalim, ko pa vendar ni za nič in da je bilo veliko vinogradov v tamošnjih krajih vničeni. Onim, ki so trte škropili s perocidom, škropljenje take ni nič koristilo. Dobro, sem si mislil, ko sem pismo prečital; toda dober perocid ni bil kriv, da so trte bile gole. Mogoče je bilo dvoje: ali je bil perocid pokvarjen, ali pa niso vinogradniki škropljenja pravilno izvrševali. Pozneje sem poizvedel, da je pri onih, ki so imeli trte gole, dajal navodilo za pripravljanje perocida in škropljenje nek naobražen veščak in ta gospod, ki je trte sam škropil s perocidom, je pozneje trdil, da mu je perocid koristil v vinogradih njegovih učencev pa škodoval. Iz tega bi se dalo sklepati, da je pri onih, ki jim perocid ni koristil, bil slab perocid vzrok neuspehov. Veliko je pa tudi vinogradnikov po različnih deželah, ki jim je ravno perocid v boju proti peronospori koristil. Perocid je v nekaterih krajih, osobito po Ogrskem ravno tako poznan kot galica.

Perocid je sredstvo proti peronospori, ravno tako kot galica. Pred galico pa ima po mojem mnenju in mojih izkušnjah perocid v mnogih ozi-rih prednost. Kakor mi je dosedaj znano, osobito v onih krajih, kjer jim ni koristil, niso tekočine pravilno pripravljali, čeravno jih je o tem podučeval poseben strokovnjak. Omenjeni strokovnjak jih je najbrž učil, kakor se je on naučil iz knjig in spisov, ki dobajajo med ljudstvo. Skušnja, kako se perocidovo tekočino pravilno napravlja, je pa ravno nasprotno dokazala, kakor učijo razne knjige in spisi. Lansko leto, kakor je meni znano, je perocid škodoval v tistih vinogradih, kjer so perocid trosili v vodo, medtem, ko so sami ali kak drug vodo s palico mešali. Nekateri vinogradniki so v to mešanico takoj prilili apna in tako škropili trte. Če so se takim trte požgale, ni čuda, kakor tudi ni nobeno čudo, če perocid ni koristil onim, ki so tako tekočino tudi pustili ležati, predno so jo rabili, po več dni. Perocid, ki se vsede na dno posode, četudi je v vodi, se nezadostno raztopi.

Pravilno perocidovo tekočino je treba po mojih skušnjah tako-le napraviti: Na 100 litrov vode se mora vzeti 2 do 2 en pol kilograma dobrega perocida št. 1. Perocid naj se dene v vrečico tako kot galica. Vode pa mora biti pri topljenju perocida vsaj okoli 50 litrov in ne sme biti premrzla ali tudi ne gorka. Ker je perocid za raztopljenje neroden, ga je treba poprej na solncu nekoliko posušiti in segreti, predno se ga dene v vrečico. Ko je vrečica v vodi, se jo mora večkrat stresati, in tako se perocid v več dneh raztopi. Spreten člo-

vek ga stopi tudi v 12 urah. Ko je perocid raztopljen, je treba vzeti na vsak kilogram perocida en kilogram vgašenega dobrega apna. Tem več dni kot apno stoji pred rabo v vodi, tem boljše je. Tudi apno je treba večkrat mešati.

Ko je perocid raztopljen in obenem tudi apno, naj se obe tekočini skupaj zmešate. Dobro je, da tudi ta mešanica nekoliko ur stoji, predno se jo rabi. Treba jo je večkrat premešati. S tako tekočino se naj trte škropijo, pa ne tedaj, ko je preveč vroče, pa bo gotovo koristilo proti peronospori.

Tukaj pri nas nadzoruje škropljenje s perocidom c. kr. vinarski nadzornik od c. kr. namestnije v Trstu. Dne 8. junija si je ogledal s perocidom škropljene trte in kako se napravlja tekočina. Priznal je, da trte dobro zgledajo in se tudi one, ki so bile lansko leto s perocidom škropljene, odlikujejo z lepo rastjo in obilnim nastavkom.

Anton Tavčar, tajnik Gospodarskega društva v Krep-
ljah na Krasu.

O p o m b a u r e d n i s t v a: Kakor je razvidno iz tega spisa g. Tavčarja, še vprašanje o perocidu ni rešeno. Večje število slovenskoštajerskih vinogradnikov se je lansko leto izrazilo proti rabi perocida. G. Tavčar pa dokazuje s svojo skušnjo, da se da tudi s tem sredstvom doseči uspehe, ako je perocid dober in se tekočina pravilno napravlja.

Letošnja letina in njena uporaba.

Izšla je cesarska naredba, ki določuje, kako bomo spravili, razdelili in porabili letošnjo žetev in stročnice (fižol itd.).

V splošnem ostane vse pri starem. Vse žito in stročnice je z ločitvijo od zemlje zaseženo v korist države. Med žito spada: pšenica, pira, rž, soršica, ječmen, ajda, oves, sirk, koruza vsake vrste in mešanica vseh raznih žitnih vrst. K stročnicam spada: grah, fižol, leča in grašica. Koruza in stročnice, v kolikor se porabijo kot zelenjava, sta izvzeta od zaplenitve. Poselniki zaplenjenega žita in stročnice morajo skrbeti, da se oboje dobro shrani.

Kmetje bodo tudi letos smeli obdržati toliko žita, kargga potrebujejo za lastno in posejsko prehrano in sicer ga smejo obdržati v isti množini kot lani. Koliko smejo prihraniti semenskega žita, bo določila gosposka.

Nova naredba pa prinaša marsikatero novo odredbo prisilnega značaja in sicer, kar se tiče spravljavanja in razdelitve letošnje letine. Že pred dalje časom je gosposka ukazala povsod popisati površino obdelane zemlje, nato je cenila letošnjo žetev; hoče namreč dobiti boljše statistiko za svoje žitno gospodarstvo in uvaža cesarska naredba novo dolžnost: kmetje so dolžni opraviti nekaj mlatve za poskušnjo in natančno zapisati, koliko so nazele in koliko namlatili.

pred nami pade vsak sovrag.
Slovence hraber je vojak!

Tisoč pozdravov vsem bralcem „Slovenskega Gospodarja“ od mladeničev 87. pešpolka, ki se nahajajo pri 11. stotnici: Klinar Franc, Svetina pri Celju; Krajnc Franc, Sv. Jakob; Bogša Ferdinand, iz Stareceste pri Ljutomeru; Vrbovšek Ivan, Tinjsko pri Zibiki; Reih Franc, Sardinje pri Ormožu; Hvalič Franc, Radgona; Appel Oskar, četovodja iz Gradea.

Na vrhovih pred Lombardsko ravnino.

Josip Krajnc, doma iz Črmlenšaka, župnije Sv. Rupert v Slov. gor., nam piše:

Kakor vam je znano, je doživel polentar sedaj grozen poraz v južnih Tirolah. Ko bi Vi doma videli, kakšne postojanke je imel, bi rekli: Tukaj pač ni mogoče predreti! Pa vendar je slo. K temu nam je pripomogla naša izvrstna artilerija, ko je sipala noč in dan grozno točo granat. Gromelo je tako hudo, da je bil strah in polentarji so kar besneli od sile. Proti naši ofenzivi so dobili na glave železne klobuke, da bi se ložje varovali pred našimi krogli. Pa to vse jim ni nič pomagalo drugega kot divji beg ali, kakor navadno naredijo: roke v zrak. Sedaj že vidimo v daljavi Lombardsko ravnino.

Ljubeče pozdrave vam pošiljamo v drago nam slovensko domovino sledeči Slovenci: J. Sket, kadet; Ignac Sever, narednik; Josip Volanšek, četovodja; Ivan Jazbec, desetnik; Jakob Polak, desetnik; Rud. Jazbinšek, poddesetnik; Jakob Murko, poddesetnik; doma od Sv. Ruperta v Slov. gor.; pešec Franc Šilec in Josip Krajnc iz Črmlenšaka.

Kadorna uravnava svojo fronto.

Marko Harb, doma od Sv. Marjete ob Pesnici,

nam dne 4. junija poroča z južnega bojišča:

Fantje tretjega (ali železnega) kora se borimo kakor levi zoper sovražnega polentarija. Minilo je že leto dni, odkar se je začel zaganjati v naše dobro zasidene postojanke. Ko je prišla obletnica njegove vojke, so mu zapeli naši 30.5 cm možnarji zadnjo slovo iz tirolskih planin. Poprijeli smo tudi mi slovenski fantje za naše dobro pripravljeno orožje ter se podali proti sovražnim postojankam. Ni se nam bilo potreba dosti ustavljati laški premoči. Lah je pustil vse, kar je imel in zbežal kakor divja žival proti njegovi deželi. Žene, otroci, starčki in njegovo vojaštvo beži, pred močnimi našimi četami, da se niti ne morejo ustaviti. V notranjosti dežele se strahoma povprašujejo, kaj da je. Odgovori se jim, da prihrulijo za njimi mogočne avstrijske čete. Ko je tudi do njihovega kralja prišlo poročilo, je povprašal svojega armadnega poveljnika Kadorna, kaj dela, da mu čete tako bežijo. Odgovoril mu je, da mu ne pomaga ničesar drugega več, kot tako daleč bežati, da bo uravnal fronto. Kadorna torej sedaj svojo fronto „uravnava.“

Zaupajmo pa, če nam da ljubi Bog zdravje in srečo tudi zanaprej, da mu še bomo njegovo fronto dalje uravnali, kakor do sedaj, in se v kratkem veseli vrnili kot zmagovalci. Bog naj živi našega miloga cesarja in domovino! Živijo Slovenci! Na veselo svidenje vsem vrlim slovenskim fantom! Pozdravljamo pa tudi vse čitatelje „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ tukaj nahajajoči se Slovenci pešpolka št. 47: desetnika Karol Cehner iz Jarenine in Ljudovik Pšeničnik od Sv. Marjete ob Pesnici, poddesetnik A. Tišler iz Ceršaka, pešec Ignac Murko in Anton Perko iz Gornjih Zorjave, Alojzi Januš in Karl Šef iz Leitersperga pri Mariboru, Marko Harb in drugi.

Kmet mora svojo žito in stročnice ponuditi vojnišemu zavodu. Deželna politična oblast bo izdala podrobne predpise o prevzemanju zaseženih pridelkov. Novo je to-le: Deželna politična oblast lahko določi, da morajo v kakem gotovem ozemlju vsi ali vsaj več kmetovalcev skupno (menda zmlatiti in posušiti) v nekem gotovem času, neko gotovo najmanjšo množino posameznih žitnih vrst. Tistemu kmetu, ki bi svoje od oblasti zahtevane množine pravočasno ne oddal, bodo to vzeli s silo in ob enem znižali ceno za 10 odstotkov.

Porabo v posameznih deželah uredi deželna politična oblast, ki si lahko ustanovi poseben posvetovalni odbor priselcnikov. Porabo po posameznih občinah lahko uredi gosposka ali pa tudi občina sama. Za te posele si tudi ti dve oblasti lahko izbereta stalne priselcnike ali strokovnjake, občine pa vse te posele lahko izročijo posebnemu odseku. Podrobno prodajo vredijo tudi te tri oblasti.

Ker okrajna glavarstva vsled pomanjkanja uradništva ne bodo zmogla vsega ogromnega dela, bodo dobila posebne okrajne žitne nadzornike, ki bodo po občinah lahko od hiše do hiše nadzorovali oddajo in uporabo žita.

Kuzenska določila so tudi predrugačena. Radi prestopka in pri vrednosti nad 500 K radi pregreška bo kaznovan, kdor bi vedoma kupil zaplenjene zaloge od takega, ki nima pravice za prodajo. Odslej bo kaznjivo tudi večje kršenje ali zanemarjanje dolžnosti, ki bi jih zagrešil pooblaščenec vojniškega zavoda. Kmetovalec, ki bi bil kaznovan zaradi skrivanja ali poškodovanja zalog ali vsled prestopka predpisov o porabi, se lahko postavi pod nadzorstvo od gosposke določenega zaupnika in se mu lahko ukaže, da temu zaupniku na vsakokratno zahtevo pokaže svoje zaloge in pove, kako jih je porabil. V posebno obtežljivih okoliščinah deželna politična oblast kmetovalcu lahko vzame ugodnosti, ki jih ima kot samopreskrbovalec.

Oddaja kovinastega orodja in posode.

Ministrstvo je izdalo odredbo, da se mora orodje in posoda, ki je narejena iz važnejših, v vojni potrebnih kovin, oddati.

Odredba, ki je izšla dne 17. junija, določa, da se mora oddati kuhinjska posoda in orodje iz nikla, bakra in medenine, navadni predmeti iz nikla in bakra, n. pr. kotli (za pranje, vkuhanje sadja, svinjski kotli, poljski kotli, kotli za vodo pri štedilnikih), kakor tudi druge bakrene posode za vodo in kopanje, navadne plošče pri pečeh in enaki predmeti iz bakra, medenine ali bakrenih mešanice, uteži iz medenine (a samo take, ki v posameznih, kosih tehtajo več kot pol kilograma), varnostni drogi za preproge, medeni ročaji pri stopnicah, ki se lahko odvzamejo.

Oddaja se bo tako uredila, da se bo najprej z javnimi razglasi naznanilo dan, kdaj se morajo kovinasti predmeti oddati. Oddajalo se bo pri nabiralščih, ki se ustanovijo v vsaki občini in po potrebi še tudi v občinskih okrajih ali okrajnih delih. Tamkaj bo reči prevzemala uradna komisija ter jih na podlagi odredbe določene odškodnine cenila. Kdor prinese posodo, sprejme potrdilo o stvarinski teži in o načinu odškodnine. Odškodnino samo bo odkazala vojaška oblast, izplačala pa se bo potem občine.

Ako lastnik posode isto neobhodno potrebuje v svojem gospodinjstvu ter prosi, da bi se ga od oddaje oprostil, ali prosi za odlog oddaje, da si more poprej novo nakupiti, odloči prevzemna komisija, ali se prošnji ugodi ali ne. Prevzemna komisija in posebna kontrolna komisija bosta pri posameznih gospodinjstvih nadzorovali, ali se je vsa zahtevana posoda oddala. Ako se oddajni dolžnosti namenoma ni zadostilo, lahko sodnija dotičnega kaznuje z globo do 20 tisoč kron. Drugi prestopki glede uradno odrejene oddaje se bodo kaznovali po politični oblasti z zaporom do 6 mesecev ali pa z denarno globo do 5000 K.

Važno je v tej ministrski odredbi, da lahko vsak, kdor nekatere dele kuhinjske posode ali orodja neobhodno potrebuje, n. pr. svinjske kotle, kotle za vodo pri štedilnikih, prosi, da se ga oprosti od oddaje, ali pa se mu vsaj da odlog za oddajo, da si zamore nabaviti novo posodo iz druge tvarine. Prevzemne komisije so pri okrajnih glavarstvih, kamor se naj naslovijo tozadevne prošnje.

Rusko bojišče.

Dne 4. junija se je pričela ruska ofenziva proti naši fronti. General Brusilov, sedanji vrhovni poveljnik južne ruske armade, je navalil z veliko množino vojaštva, z ogromnim številom topov, strojnimi pušk in streliva na našo armado na črti od rumunske meje do Pripjet-močvirja v Poljesju. Fronta, na kateri je Brusilov s svojo ogromno premočjo napadal, je dolga nad 400 km. Naši so sicer bili na rusko ofenzivo pripravljeni in so čakali sovražnika v močno utrjenih okopih, toda število moštva ni povsod zadostovalo, da bi na celi črti ustavili ogromne valove naskakujoče

ruske armade. Pomembnejše vpehe so dosegli Rusi v Bukovini in v Voliniji, torej na naših skrajnih krikih. Kakor že na uvodnem mestu poročamo, so Rusi po večdnevni krvavi boji dne 18. junija vkorakali v Černovice, katere je naše voještvo izpraznilo. V Voliniji pa so Rusi, posebno kozaki oddelki, po zasledu trdnjav Dubno in Luck, prodrli precej daleč proti zahodu v prostor rek Lipa (pritok Styra), Luga (pritok Buga), Turija in Stohoda (pritoka Pripjeta). V središču, t. j. od izliva Styra v Dnjestr, lo gabiško-volinjske meje, se sicer vršijo na restani hudi boji, a naši se držijo krepko in neomajno. V tem prostoru so Rusi prodrli dalje proti zahodu edino pri kraju Višnirovicki (severno od Bučaca). Rusi so od 4. junija do danes zasedli na naši strani sledeča mesta Černovice, Bojan, Sadagora, Snyatin, Zalesyky, Horodenka, Bučac, Dubno in Luck. Ruska in druga nam sovražna poročila pravijo, da po padcu Černovic velja glavni sunek ruske armade Lvovu in Kolomeji. Verjetno je, da je tje naperjeno rusko stremenje, toda pot je še daljna in na tej poti stoji naša hrabra, ojačena armada. Rusi bi seveda tudi radi pritiskali na Rumunijo in jo nahujskali na nas. Zdi se pa, da bo rumunska vlada ohranila mirno kri in hladno glavo ter bo ukrotila rumunske vojne hujšake.

Dogodki na ruskem bojišču.

Od zadnjega našega poročila so se boji na ruskem bojišču sledeče razvijali:

Dne 14. junija: Severno od Černovic smo ruske napade odbili. Sovražnik je na črti Horodenka-Snyatin prodrl bližje Kolomeji. Ob Strypi (pri Višnirovicku severno od Bučaca) izredno krvavi boji. Na severnem kriku ob Styru sovražnik odbiti.

Dne 15. junija: Boji na celi črti. Južno od Dnjestra odbili napad ruske konjenice. Zahodno od Višnirovicka krvavi boji. Naši vjeli 400 Rusov. V Voliniji ob rekah Stohod-Styr sovražni prelodni poskusi odbiti.

Dne 16. junija: Ljudi boji zahodno od kraja Višnirovicki in v Voliniji v prostoru Styr-Stohod. (Styr in Stohod sta pritoka reke Pripjet.)

Dne 17. junija: Posadka utrjenega območja pri Černovicah se je morala ta dan pred osredotočenim sovražnim ognjem in veliko rusko premočjo umakniti. Po noči je izsilil sovražnik prehod čez reko Prut in je vdrl v Černovice. Naše čete so izpraznilo mesto. Pri Višnirovicku naši topovi preprečili sovražni napad. V Voliniji so se naše čete uspešno borile. V prostoru severno od Lipe (pritok reke Styr) in pri krajih Gorohov in Lokaci smo pridobili ozemlja. Vjeli smo čez 900 mož.

Dne 18. junija: V Bukovini, pri Černovicah in v Vzhodni Galiciji nobenih posebnih dogodkov. Severnovzhodno od kraja Lopužno, ki leži severno od Tarnopola na gališko-volinjski meji, je naš polk št. 14 kljub veliki sovražni premoči s pomočjo artilerije odbil sovražni napad. Rusi so tu napadali v deveterih naskakujočih vrstah. Sovražnik je imel grozne izgube. V Voliniji odbili sovražne napade. Ob gornjem Stohodu pridobili prostora.

Zadnji boji za Černovice.

O zadnjih bojih za Černovice se poroča:

Rusi so obstreljevali območje pri Černovicah s težkimi in najtežjimi topovi. Silovitost artilerijskih bojev je bila vedno večja. Sovražnik je skozi 26 ur neprestano obstreljeval naša kritja območja severno od Sadagore in južno od Bojana. Naše obrambne čete so vstrajale neposredno pred vrati Černovic in v okopih Mahala notri do pozne noči. Vsled hudega ruskega artilerijskega ognja je bila obrambna sila območja strta in ruska pehota je izsilila na več mestih prehod čez reko Prut. Tudi se sedaj, ko so se že valile ruske čete čez reko Prut, ni pojenjal upravljal peklenjski ogenj ruske artilerije. Binkošne praznike in cel naslednji teden je divjal boj neposredno pred Černovicami. Na binkošno nedeljo so začele parati prve ruske granate v Černovice. Mestno prebivalstvo je prišlo do prepričanja, da je mesto v nevarnosti in je začelo trumoma bežati iz mesta. Na binkošno nedeljo in ponedeljek je hudo razsajala ruska artilerija v ulicah in cestah Černovic. V noči od ponedeljka na torek so Rusi poskušali vdreti v mesto od severno-vzhodne strani. Po polnoči je pričel ruski bobneči artilerijski ogenj na naše postojanke in v infanterijskih napadih, ki so nato sledili, so prišli Rusi blizu našim postojankam ob reki Prut. V zadnjem trenutku so se našim posrečilo ustaviti ruski napad. V noči od torke na sredo je naperila ruska artilerija svoj ogenj na območje Zuczaku. Boj za območje je bil vedno hujši in sledil je infanterijski napad drug za drugim. V 10 do 16 rojnih vrstah je napadala ruska infanterija. Naskok je sledil naskoku, dokler se je še moglo držati območje. Ko je pa ruski neprestani artilerijski ogenj strl obrambno silo območja, je bilo izdano povelje, da morajo naše čete zapustiti območje, nakar je oddelek ruskih čet generala Lešicky vkorakal v Černovice.

Listine, arhive in knjige državnih uradov so

spravili že v ponedeljek zjutraj v mesto Dorno-Vatro, istotako vse zbirke.

Vsled obstreljevanja mesto ni mnogo trpelo, kajti Rusi so obstreljevali samo kolodvor in bližnjo okolico. Kolodvor je v razvalinah. V Černovicah in v sosednih mestih in krajih so ostali samo meščanski brambovci.

Ogromne ruske izgube.

Nizozemski list „Nieuwe Rotterdamsche Cour.“ piše, da so imeli Rusi od 4. do 17. junija 1916 okrog 300.000 mož izgub. Izgubili so posebno mnogo častnikov. Samo v odseku generala Lešeticega (v odseku od Strype do rumunske meje) so padli 4 generala, 3 so pa težko ranjeni, med njimi sta se nahajala 2 zborna poveljnika. V celoti je padlo 14 generalov, oziroma so bili težko ranjeni; polkovnih poveljnikov je padlo 17, 8 jih je ranjenih. Stotnikov in poročnikov je primeroma tudi več padlo, kakor v prejšnjih bitkah. — Rusi so z ognjem strojnih pušk zopet gonili svoje vojake; med njimi zelo stare in zelo mlade, na naskok. Vse rezerve so že zapletene v boj; pripeljali so na bojišče tudi ves bojni material. Topništvo in ženi vođijo Belgiji. Sploh se opaža, da je pri sedanjih ofenzivi prihitelo Rusom mnogo francoskih, angleških in japonskih častnikov na pomoč.

Rusi o naših izgubah.

Rusko uradno poročilo z dne 15. junija pravi: „Ofenziva generala Brusilova se je včeraj nadaljevala. Na raznih točkah fronte smo zarobili včeraj nove vjetnike in zavojevali vojni plen. Sovražnik na več mestih svoje protinapade nadaljuje ter se v svojem novem ozemlju ustaljuje. Po dosedaj dopolnjenih poročilih je natančno število vojnih vjetnikov in vpljenjenega vojnega gradiva sledeče: 1 general, 3 polkovni poveljniki, 2467 častnikov, približno 150.000 mož, 163 topov, 266 strojnih pušk, 131 metal za bombe in 32 metal za mine.“

En dan poprej je rusko uradno poročilo trdilo, da je vjetih 120.000 Avstrijcev. Ker je skoraj nemogoče, da bi sovražnik kar en dan vjel 30.000 mož, vidimo, da so ruska poročila o naših izgubah veliko pretirana.

Brusilova armada.

Vojaški strokovnjak polkovnik Immanuel piše o ruski napadalni armadi: Vrhovni poveljnik fronte od Kolkov na Styru do rumunske meje je general Brusilov, naslednik onega nesrečnega poveljnika ruske karpatske ofenzive Ivanova, ki je svoje čete že tudi dvakrat, v septembru-oktobru 1915 in ob Novem letu 1916 pognal proti Styru, Strypi in Dnjestru — brezuspešno in z ogromnimi izgubami. Brusilov je že od japonske vojne sem na dobrem glasu; v Rusiji ga smatrajo za vojskovodjo, pri katerem se družijo drznost z vojaškim talentom. Njemu so podrejeni general Serbatjev kot poveljnik desnega krila z glavnim stanom v Rovnem, general Saharov v središču pri Tarnopolu, general Lešicky kot zapovednik levega krila v Bukovini. Ruske navedbe o številu pri ofenzivi nastopajočih čet, ki so sicer nezanesljive, pravijo, da razpolaga Brusilov na fronti z 1 1/2 milijona mož in da ima neizčrpne zaloge municije. Baje so Rusi čez zimo zgradili v Voliniji in v Besarabiji vse polno novih cest in železnic, da hitreje spravljajo vojaštvo na razne kraje.

Ruska ofenziva je morala predčasno pričeti.

Polkovnik Repington piše v listu „Times“: Ruska ofenziva se je morala preje pričeti, kakor je bilo nameravano, ker so Italijani in Francozi izjavljali, da ne morejo več vzdržati pritiska avstrijskih, oziroma nemških armad. Sedaj gre za to, ali se bode četverosporazum svojih starih hčb izognil in ali bo res dosegel jednotnost v svojih vojaških podvzetjih.

Rusi dobivajo ogromne množine streliva.

Iz Kodanija poročajo, da spravljajo Angleži že nad 14 dni obsežne municijske pošiljke na Rusko. Opravljajo jih iz malega škotskega pristanišča v Arhangelsk. Po 4 do 5 parnikov s strelivom, navezani drug na drugega, plujejo proti Rusiji, spremljata jih navadno dva torpedna rušilca. V Arhangelsk je doslej dospelo 29 municijskih pošiljatev, odkoder jih kar hitro moreče spravijo v Volosko in od tam na bojišče. Tudi Francozi, Japonci in Amerikanci spravljajo mnogo streliva v Vladivostok.

Italijansko bojišče.

Odkar so pričeli Rusi na severu z ofenzivo, se je tudi Kadorna ojunatil in je začel na soški fronti napadati. Od 14. do 18. junija so se vsak dan vrstili napadi na Doberdobske postojanke, na goriško in tolimsko območje in tudi na Mrzli Vrh. Kakor vsi poprejšnji, bili so tudi sedaj vsi sovražni napadi odbiti. Vjeli smo v teh dneh okrog 2000 Lahov. Italijanski napadi se tudi pojavljajo na koroški in vzhodno-tirolski fronti. Zlasti med rekama Astico in Brenta Italijani zadnje dni močno napadajo naše nove po-